

Цимбалюк Ж.О., канд. фіз. вих., доцент,
Мусієнко А.В., студент

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.
Сковороди*

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ІГРОВИХ ДІЙ БАСКЕТБОЛІСТІВ КОМАНДИ «ДОНЕЦЬК-97» В СКЛАДІ ЗБІРНИХ КОМАНД УКРАЇНИ

Анотація. Проведено аналіз ефективності ігрових дій гравців під час їх виступів в складі Збірних команд України з баскетболу.

Ключові слова: баскетболіст, показник ефективності ігрових дій гравця, статистичні показники змагальної діяльності.

Вступ. Змагальна діяльність в баскетболі – це керований тренером процес, який потребує точної та оперативної інформації про недоліки в ігрових характеристиках команди супротивника й свої можливості, що дозволяє вчасно коректувати хід гри.

Контроль якості гри команди і кожного гравця в усіх її компонентах є найважливішою умовою прогресу в баскетболі [2]. Тому, визначення ефективності ігрових дій гравців та команди в цілому є об'єктом уваги багатьох сучасних спортивних дослідників.

У літературі радянського періоду і в зарубіжній літературі пропонується ряд способів вивчення змагальної діяльності баскетболістів, заснованих на математичній обробці даних [1, 3, 5]. Найбільш поширеним на сьогодні методом визначення показників ефективності ігрових дій баскетболістів є метод визначення об'єктивних показників ефективності ігрових дій гравця та команди в цілому (на платформі «POWERED genius sports») [4], який інформаційне забезпечений та використовується на офіційному сайті Федерації баскетболу України.

Враховуючи багатогранність цієї проблеми актуальним стає визначення причин і закономірностей змін в показниках ефективності гравців під час ігор на міжнародному рівні.

Мета дослідження визначення динаміки змін в показниках ігрової ефективності гравців на іграх міжнародного рівня.

Завданням дослідження є розгляд сучасних підходів до визначення ефективності ігрових дій у баскетболістів високого класу, аналіз показників ефективності виконання ігрових дій висококласними гравцями.

Матеріал і методи дослідження. В дослідженні було проаналізовано статистичні показники змагальної діяльності баскетболістів під час їх виступів в складі Збірних команд України з баскетболу.

Визначення об'єктивних показників ефективності ігрових дій гравця та команди в цілому проводилось за даними, які висвітлено на офіційному сайті Федерації баскетболу України (платформа «POWERED genius sports») [4].

Завдання, які були поставлені в дослідженні, вирішувались за допомогою загальнонаукових методів (теоретичного аналізу і узагальнення науково-методичної літератури з проблеми дослідження) та емпіричних методів, які включали педагогічне спостереження за ігровою діяльністю баскетболістів під час перегляду відеозаписів ігор Чемпіонатів Європи з баскетболу та аналіз статистичних показників змагальної діяльності з офіційного сайту Федерації баскетболу України. Головну увагу звертали на точність та кількість ефективних та помилкових ігрових дій гравців.

Результати дослідження та їх обговорення. Команда «Донецьк-97» – єдина команда в історії українського баскетболу, яка стала Чемпіоном Європи (сезон 2013-2014 р. р. І місце у Чемпіонаті Європи з баскетболу серед юнацьких баскетбольних команд 1997 р. н. (EYBL)).

До поширеного складу Кадетської збірної України з баскетболу (U-16) потрапило восьмеро гравців команди «Донецьк-97». У Чемпіонаті Європи з баскетболу (дивізіон А), який проходив у місті Київ (2013 р.), у складі збірної зіграло п'ятеро гравців. В наступні роки до лав Юнацької (U-18) у 2015 році та Молодіжної (U-20) збірних команд України у 2017 році ввійшло три гравці зі складу команди «Донецьк-97», які протягом останніх трьох сезонів є гравцями команд Суперліги Чемпіонату України з баскетболу.

Їх показники ефективності складають: гравець З. в сезоні 2015-2016 років – 3,4, в сезоні 2016-2017 років – 5,1, в сезоні 2017-2018 років – 6,9 (при загальному показнику команди «Будівельник» відповідно до сезонів – 106,9, 103,8, 94,2); гравець М. відповідно – 9,8, 5,7, 2,8 (при загальному показнику команди «ІНФІЗ» – 76,2, та в подальших сезонах при загальному показнику команди «МИКОЛАЇВ» – 83,9, 83,7); гравець П. відповідно – 3,1, 5,4, 11,4 (при загальному показнику команди «ХІМІК» відповідно до сезонів – 104,3, 95,1, 92,5). Зауважмо, що порівнювати між собою показники ефективності ігрових дій гравців із різних команд не є коректно. Цю інформацію можливо інтерпретувати як вклад кожного з гравців в загальні показники своїх команд.

Для визначення динаміки змін в показниках ігрової ефективності гравців команди «Донецьк-97», які тричі входили до складу Збірної України з баскетболу (в різних вікових категоріях), було проаналізовано показники ефективності ігрових дій гравців під час ігор Чемпіонатів Європи. Розрахунок цих показників проводився за ігровими показниками баскетболістів, які висвітлені на офіційному сайті Федерації баскетболу України [4].

Так, данні статистичних протоколів Збірних команд України з баскетболу на Чемпіонатах Європи з баскетболу (Дивізіон А) свідчать, що коефіцієнт ефективності гри команди майже не змінився порівняно з попередніми (U-16 KE = 78,2; U-18 KE = 78,7; U-20 KE = 80,3), а показники ефективності гри гравців зазнали певних змін (рис. 1).

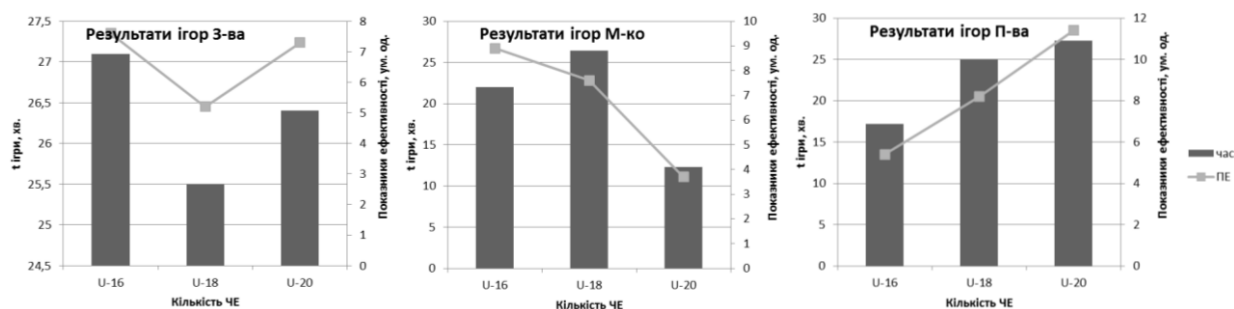

Рис. 1. Графічне зображення статистичних показників гравців команди «Донецьк-97» в іграх Чемпіонатів Європи з баскетболу.

Так, у гравця З. середній показник ефективності коливається від 7,6 (U-16) до 5,2 (U-18) та 7,3 (U-20). Причому, середній показник ігрового часу майже не змінний (відповідно 27,1 сек.; 25,5 сек.; 26,4 сек.).

У гравця М. середній показник ефективності поступово знижується від 8,9 (U-16) до 7,6 (U-18) та 3,7 (U-20). Причому, середній показник ігрового часу різко знижується в сезоні 2017 року та складає відповідно 22,0 сек.; 26,4 сек.; 12,3 сек.

У гравця П. середній показник ефективності постійно поліпшується від 5,4 (U-16) до 8,2 (U-18) та 11,4 (U-20). Але ж і середній показник ігрового часу зростає відповідно 17,2 сек.; 25,0 сек.; 27,3 сек.

На нашу думку, на зміни в показниках ефективності ігрових дій гравців Збірних команд вплинули кадрові проблеми, які с часом постали перед формуванням Збірних команд України з баскетболу серед юнаків 1997 р. н. Гравець З. є незмінним розігруючим в складі команд, який досяг достатнього рівня підготовки для ведення ігор європейського рівня і гідної заміни серед гравців 1997 р. н. немає.

Гравець М. значно скоротив середній показник ігрового часу в зв'язку зі значно зростаючою конкуренцією на позиції захисника, а на останньому Чемпіонаті був вимушений значний ігровий час закривати позицію форварда. Гравець П., який за своїм амплуа є форвардом, від року до року більше виконує роль центрального гравця команди (за останні роки гравці цього амплуа майже всіх травмовано).

Висновки. Адекватна оцінка змагальної діяльності в командних ігрових видах спорту окремого гравця є єдиною можливістю виміряти внесок кожного спортсмена в загальний результат команди.

Аналіз ефективності ігрових дій баскетболістів команди «Донецьк-97» в складі Збірних команд України виявив динаміку змін цих показників.

Перспективи подальших досліджень. Планується визначити закономірності і причини спадів і зльотів показників ефективності гравців під час ігор на міжнародному рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безмылов, Н., Шинкарук, О. (2011). «Оценка соревновательной деятельности баскетболистов высокой квалификации в игровом сезоне». *Наука в олимпийском спорте*, № 1/2, 45-52.
2. Гомельский, А.Я. (2002). «Энциклопедия баскетбола от Гомельского», 205.
3. Новицкий, Д.Э. (2010). «Метод комплексной оценки игровой деятельности в баскетболе». *Методические рекомендации*, 25.
4. Федерація баскетболу України. – Режим доступу: <http://ukrbasket.net/>
5. Цимбалюк, Ж.О., Мусієнко, А.В., Коваленко, О.І. (2015). «Визначення індивідуальної інтенсивності тренувального навантаження баскетболістів, що спрямована на розвиток загальної витривалості». *Scientific Journal «ScienceRise»*, №1/1(6), 65-69.